

## Een convenant met Inspectie Leefomgeving en Transport

# De weg naar meer vertrouwen in de branche?

**Op 3 juni 2015 heeft Certicon Kwaliteitskeuringen BV als eerste bedrijf in de bodembranche een convenant met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) getekend. Dit convenant is voor Certicon de uitkomst van een zoektocht naar meer vertrouwen in vakmanschap. Kan een convenant voor de branche een oplossing zijn?**

Door: Koos Berghuis en Margriet Berghuis-de Groot

#### Over de auteur:

ing. J.J. Berghuis is directeur Certicon  
mr. J.M. Berghuis-de Groot is kwaliteitsmanager Certicon

Op 7 augustus 2013 deed de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak in een geschil tussen Certicon en ILT.<sup>1</sup> Daarmee veranderde er iets wezenlijks in de bodem-branchen. De Afdeling oordeelde dat Protocol 1001 (Monsterneming voor partijkeringen grond en baggerspecie) strikt moet worden uitgelegd en dat er geen ruimte is voor interpretatievrijheid. De uitspraak kwam als een verrassing voor de hele bodembranche. Onze vakbekwaamheid bleek van minder belang te zijn dan de uitleg van de protocollen door de ILT.

Voorheen konden we er op vertrouwen dat onze werkwijze goed was omdat we jaar in jaar uit hiervoor werden gecertificeerd. We werkten volgens de protocollen (o.a. het genoemde protocol 1001 van de BRL 1000) en - daar waar onduidelijkheden waren - volgens de FAQ van Bodem+ (een uitvoeringsorganisatie voor het ministerie van Infrastructuur en Milieu). De algemene werkwijze in het veld was gebaseerd op vakkenis en op kennis van de achterliggende bedoeling van de protocollen. Wij wisten in de branche waar we het over hadden en dat gaf richting bij het nemen van beslissingen. Na de uitspraak veranderde dat. Het lastige is dat de protocollen (opgesteld door partijen in de branche) niet eenduidig zijn geschreven en dat dit uiteraard leidt tot interpretatieverschillen. Het zijn werkvoorschriften, afspraken in de bodembranche die niet als wetgeving op papier zijn gezet. Pas later zijn ze 'in de wet gehangen'. Daarnaast is de handhaving niet altijd eenduidig. Maar als je als bedrijf heel hard je best doet om kwaliteit te leveren, wil je er wel op kunnen vertrouwen dat je met je vakbekwaamheid problemen voorkomt en risico's kan beheersen. Een afwijkende interpretatie door ILT is zo'n risico dat je niet wilt lopen. In augustus 2013 wankelde dat vertrouwen en wisten wij dat we zo niet konden werken in de branche.

#### REGELS HERSCHRIJVEN EN ESSENTIËLE EISEN

Dat was ook doorgedrongen bij de SIKB (Stichting

Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer) als documenteigenaar. SIKB voerde vervolgens wijzigingen door in Protocol 1001 om meer duidelijkheid te creëren. Voor een deel is dat gelukt. Geheel herschrijven tot een sluitend document bleek echter een utopie. De praktijksituatie in het veld laat zich niet zwart-wit vastleggen.

Met die conclusie in het achterhoofd is het idee ontstaan bij de publieke en private partijen om ook essentiële eisen op te stellen. Dat zijn de punten die het meest van belang zijn bij de uitvoering van het protocol. Hierop zou het toezicht zich vervolgens kunnen richten en dit zou de door de branche gevraagde duidelijkheid kunnen geven. Die ontwikkeling stond nog in de kinderschoenen in 2013 en op dit moment wordt daar nog steeds over onderhandeld tussen de overheid en bedrijfsleven. De vraag is bovendien of hiermee het probleem van de branche wel (helemaal) wordt opgelost.

#### WANTROUWEN

Bij het zoeken naar een oplossing moeten we ons eerst maar eens de vraag stellen waar het probleem nu eigenlijk ligt. Zijn die protocollen echt de bron van alle problemen? De private partijen hadden de protocollen gemaakt om eenheid en duide-

## Wantrouwen bestaat uit clichés

lijkheid in de branche voor elkaar te krijgen. Dat lukte aardig. Vervolgens was dit een middel om mee te handhaven, hoewel het protocol niet voor dat doel was geschreven. Lastig, dat is wel duidelijk. Maar ligt de oorzaak van de problemen in de branche bij de regels of voor een groot deel misschien ook bij het wantrouwen onderling?

Het wantrouwen tussen bedrijfsleven en toezichthouders bestaat uit clichés: de toezicht-houder denkt dat het bedrijfsleven zo snel mogelijk geld wil verdienen ten koste van zowat alles. Het bedrijfsleven vindt van de toezichthouder dat hij er niets



FOTO: ONDERTEKENING VAN HET CONVENANT DOOR JENNY THUNNISSEN & KOOS BERGHUIS.

van snapt en niet wil luisteren naar het verhaal van het bedrijf. En dan kunnen we wel hard roepen dat we elkaar meer moeten vertrouwen, maar dat gaat er op deze manier echt niet vanzelf komen. Er is vanuit ieders rol geen natuurlijke wil om samen te werken. We kennen elkaar niet goed, we kennen de feiten en de intenties niet goed, en we kleuren daardoor alles in vanuit eigen veronderstellingen.

#### IN GESPREK

Vertrouwen komt niet zomaar, dat is duidelijk. We praten er al jaren over in de branche en dat kan nuttig zijn, maar het is niet voldoende. Veel belangrijker is om met elkaar en vooral met de handhaver (in dit geval ILT) in gesprek te gaan over de intenties om binnen je bedrijf de regelgeving na te leven. De mogelijkheid om een convenant te sluiten, werd in 2013 door Certicon als oplossing overwogen. Wij gingen hierover met ILT in gesprek en – ook al moesten we wennen aan het idee na een juridisch geschil van 3 jaar – we zijn toch dat proces ingegaan. Voordat je elkaar vertrouwt, moet je elkaar namelijk leren kennen. Vervolgens zal je dat vertrouwen kunnen gebruiken bij de volgende stap in het convenanttraject: open en transparant zijn.

Voordat de ondertekening van het convenant op 3 juni 2015 plaatsvond, is er veel besproken tussen ILT en Certicon, o.a. over de situaties die in het veld kunnen voorkomen. In die periode heeft Certicon kunnen laten zien welke beheersmaatregelen we al namen en nog wilden gaan nemen om aan wet- en regelgeving te voldoen. Er was sprake van gelijkwaardigheid van de gesprekspartners.

#### WAARDEVOL

Het convenant is voor Certicon vooral waardevol, omdat we hiermee weer mogen vertrouwen op ons eigen vakmanschap. Wij kunnen onze kennis van het werkveld en van de regels nu gebruiken in een dialoog met ILT en andere handhavers. Bij verschil van inzicht wordt er naar een goede onderbouwing van onze kant geluisterd. En natuurlijk gaat er bij ons ook wel eens iets mis. Dat is niet altijd te voorkomen. Belangrijker is echter, dat je laat zien dat je intentie goed is en dat je de juiste beheers-

maatregelen hebt genomen om fouten te voorkomen. Vervolgens proberen we van elke fout te leren en zijn we transparant over de maatregelen die we nemen om in de toekomst nog beter te presteren. De aandacht richt zich hierdoor in de relatie met ILT niet sec op de fout, maar om wat je er mee doet.

Hierdoor is het convenant als onderdeel van je compliance management een mooi middel om beter vakmanschap en een beter proces binnen je bedrijf te bereiken. Dit maakt je bedrijf gezonder.

#### WAT STAAT ER IN DAT CONVENANT?

Certicon heeft beheersmaatregelen genomen om te borgen dat het bedrijf aan wet- en regelgeving voldoet. In key performance indicatoren (kpi's) hebben we omschreven welke zaken daarbij vooral belangrijk zijn en extra intern worden gecontroleerd, bijvoorbeeld in interne audits en met checklists. Bijzondere situaties registreren we en evalueren we om er van te leren. Een maal per jaar doet Certicon aan ILT verslag van de interne beheersmaatregelen en van de uitkomsten van monitoring.

Daar staat tegenover dat Certicon niet wordt meegenomen bij de reguliere inspecties van ILT en geen sancties opgelegd zal krijgen. Tevens is afgesproken, dat als er een melding binnen komt over een kwestie waarbij Certicon betrokken is, ILT contact zal opnemen om de zaak te bespreken in plaats van een brief of waarschuwing te sturen. Ruimte voor dialoog dus.

#### OPLOSSING

Wij denken dat een convenant in de bodembranche een oplossing is voor een werkbare situatie. Er is een nieuwe balans nodig en herstel van vertrouwen tussen branche en ILT. Met ILT in gesprek gaan op een ander niveau, geeft ruimte voor meer vertrouwen. Het gaat dan namelijk niet over de dingen die mis gaan, maar over jouw bedrijf en de inspanningen die je wilt doen om het goede te bereiken. Het betekent dat je het heft in eigen handen neemt en daarmee het vertrouwen terugkrijgt dat je vakmanschap er echt toe doet.

Certicon is een gespecialiseerd milieuvakbureau op het gebied van (water-) bodem en bouwstoffen. Activiteiten zijn (water)bodemonderzoeken, partijkeringen grond & bouwstoffen, mechanische boringen, begeleiden van saneringen, ecologisch onderzoek. Certicon wil zich onderscheiden door direct betrokken te zijn bij het beleid en regelgeving, en tevens zeer actief te zijn met een grote veldploeg in de uitvoering. Aan de ene kant is dat soms lastig als dat uitmondt in een bestuurlijke rechtszaak bij de Raad van State, aan de andere kant ook weer zeer motiverend door als eerste een convenant met ILT te sluiten en een nieuw pad voor de branche te tonen.

#### NOTEN:

1. Uitspraak Raad van State 201206244/1/A4: <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=75237>.
2. Handhaving van kwaliteitsnormen bij bodemwerkzaamheden, Milieu & Recht aflevering 2 – februari 2014: [http://www.tubbingmilieuvakbureau.nl/wordpress/wp-content/uploads/2012/01/Handhaving-van-kwaliteitsnormen-bij-bodemwerkzaamheden\\_MR-2014-2.pdf](http://www.tubbingmilieuvakbureau.nl/wordpress/wp-content/uploads/2012/01/Handhaving-van-kwaliteitsnormen-bij-bodemwerkzaamheden_MR-2014-2.pdf).
3. Kroon & de Keijzer advocaten: kwaliteitsborging door certificering doorgesloten: [http://www.kroondekeijzer.nl/file\\_handler/documents/original/download/36/kwaliteitsborging-door-certificering-doorgesloten.pdf](http://www.kroondekeijzer.nl/file_handler/documents/original/download/36/kwaliteitsborging-door-certificering-doorgesloten.pdf).
4. Persbericht IL&T: <https://www.ilent.nl/actueel/ilt-en-certicon-ondertekenen-toezichtconvenant.aspx>.